

Pilotprosjekt i
Nasjonalt program for leverandørutvikling

Nasjonalt program
for leverandørutvikling

INNHold

1	ANSKAFELSE AV WEBLØSNING FOR ENKLE BYGGESAKER.....	3
2	BAKGRUNN.....	3
3	OM NASJONALT PROGRAM FOR LEVERANDØRUTVIKLING.....	4
4	OM DIBK OG STRATEGI FOR DIGITALISERING AV BYGGESAKS-PROSESSEN	4
5	OM BEHOVET.....	5
6	ORGANISERING.....	7
7	OM PILOTPROSJEKTET TENTATIV PLAN.....	8
8	DIALOGKONFERANSEN.....	8

1 Anskaffelse av webløsning for enkle byggesaker

Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) har etablert et pilotprosjekt som har som mål å anskaffe en fremtidsrettet webløsning for enkle byggesaker, kalt ByggLett. ByggLett er ment å være et lavterskelhjelpemiddel for selvbyggere og for byggmestere, snekkere og andre som tilbyr profesjonelle tjenester knyttet til byggesaksprosessen for uthus og garasjer. Av totalt ca. 100.000 byggesøknader på landsbasis årlig, utgjør enkle byggesøknader uten ansvarsrett ca. en tredjedel.

DiBK har i samarbeid med Nasjonalt Program for leverandørutvikling valgt å gjennomføre denne prosessen som et pilotprosjekt for å oppnå økt forståelse, kompetanse og kunnskap om hvordan man kan oppnå innovative offentlige anskaffelser.

Første fase i prosessen vil være at det inviteres til en dialogkonferanse der det vil bli gitt mer detaljert informasjon om DiBK sitt behov og utfordringer sammen med tanker om den videre gjennomføringen av prosessen. Det vil også bli mulighet for å treffe andre leverandører i etterkant av konferansen.

Neste steg vil være at DiBK gjennomfører en plan- og designkonkurranse, hvor formålet er å innhente innovative forslag for hvordan behovet til prosjektet kan dekkes.

2 Bakgrunn

Analysen viser at ca. 33 prosent av alle bedrifter i Norge er BAE-bedrifter (bygg-, anlegg-, eiendom). Dette er en næring som har hatt en kraftig vekst det siste tiåret. BAE-næringen omsatte for ca. 600 milliarder kroner i 2009, det vil si ca. 13 prosent av den totale omsetningen i norsk næringsliv.

Byggenæringen er representert i alle kommunene i landet og er i praksis den næringen som har størst innvirkning på sysselsetting utenfor de store byene. Byggsektoren har fram til nå i liten grad tatt i bruk og høstet gevinster av moderne informasjonsteknologi, noe som har virket negativt inn på produktiviteten i næringen.

Mange aktører benytter digitale verktøy i ulike arbeidsprosesser (tegninger, beregninger, illustrasjoner osv.), men i liten grad til samhandling i byggeprosjekter. Store gevinster kan hentes ut når aktørene og IKT-verktøyene i byggsektoren kan kommunisere og samhandle digitalt seg i mellom og med offentlige myndigheter.

Den digitale kompetansen i den norske befolkningen er høy. Utbredelsen av smarttelefoner og apps som tilpasser informasjonen til hvor du befinner deg, har de senere årene økt forventningene til offentlige digitale verktøy og tjenester. I sum gir denne utviklingen rom for å tenke mobilitet, data- og arbeidsflyt på helt nye måter for fremtidens digitale byggesøknader og arbeidsflyt.

Det er kommunene som har hovedansvaret for den løpende byggesaksbehandlingen, og for å sikre at informasjon om byggeaktivitet blir registrert i offentlige registre og arkiver. Det eksisterer en rekke velprøvde fag- og støttesystemer for ulike faser i plan- og byggesaksprosessen, både i forvaltningen og i BAE-næringen. Mange kommuner har også lagt til rette innsynsløsninger på web for presentasjon av digitale kart- og plandata og i noen grad

også status i saksbehandlingen, se: eksempel <http://bygninger.no/>

ByggSøk har vært i bruk siden 2003 og gir støtte for utfylling og innsending av søknader via e-post. ByggSøk eies og driftes av DiBK. For mer informasjon om ByggSøk, se <http://www.dibk.no/no/Byggsok/>.

Det er i liten grad teknologien som i dag setter grensene for hva som er mulig å gjøre på web. Ny teknologi har utvidet nettleseren til å bli en kraftig plattform for desktop-liknende applikasjoner på web. Det er mulig å tilby brukerne et rikt brukergrensesnitt der geografiske data og bygningsmodeller inngår i bl.a. i analyser og animasjoner, og der det skapes en god interaksjon mellom brukeren og offentlige data. Utviklingen innebærer at stadig mer virksomhetskritisk informasjon hentes direkte fra kilden, over Internett. Dette er løsninger som det allerede finnes gode eksempler på. Aktører som Norsk Eiendomsinformasjon (NE), Brønnøysundregistrene, Kartverket, kommunene og andre tilbyr tilgang til en rekke offentlige data som webtjenester/API over veletablerte standarder, se f. eks. <http://www.seeiendom.no/>, <http://www.brreg.no/>.

Gode sluttbrukertjenester forutsetter systemer som utveksler data på tvers av fagområder, etater og private virksomheter. Kommunene har i økende grad vektlagt å kunne tilby digitale tjenester til innbyggere og næringsliv. Som et ledd i å både styre og styrke denne utviklingen har KS nylig etablert et standardiserings- og samordningsprogram kalt KommIT. Et viktig arbeidsområde for KommIT vil være å fremme bruk av åpne standarder og offentlige felleskomponenter i samarbeid med offentlig myndighet. Pilotprosjektet ByggLett gjennomføres i nært samarbeid med KS/KommIT.

3 Om Nasjonalt program for leverandørutvikling

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), og KS, kommunenes interesseorganisasjon, er initiativtakere til Nasjonalt program for leverandørutvikling. Programmet gjennomføres som et partnerskap mellom nasjonale innovasjonsaktører, statlige virksomheter, kommuner og næringsliv. Programmet gjennomføres i perioden 2010-2014.

Programmets visjon er å utnytte offentlige anskaffelser på en mer aktiv måte som stimulerer til konkurranse, næringsutvikling og innovasjon, for slik å legge til rette for mer behovsrettede produkter og tjenester til bedre betingelser for offentlige kunder. Sentrale mål er å øke *kunnskapen* om innovative offentlige anskaffelser, samt øke *gjennomføringen* av slike anskaffelser.

Et viktig virkemiddel er gjennomføring av pilotprosjekter. Prioriterte fagområder er energi og miljø, folkehelse, pleie og omsorg. Fagområdene energi og miljø er sentrale i plan- og byggesaksprosessen og pilotprosjektet ByggLett knyttes derfor opp mot dette fagområdet. I denne sammenheng bidrar leverandørutviklingsprogrammet med blant annet kompetanse om innovative anskaffelser, samt mobilisering av bedrifter og bedriftsnettverk.

4 Om DiBK og strategi for digitalisering av byggesaksprosessen

DiBK er nasjonalt fagorgan for bygningspolitikk, kompetansesenter og sentral

bygningmyndighet for bygningsdelen av Plan- og bygningslovens virkeområde.

Direktoratet har som mål å bidra til gode bygg for et godt samfunn, og vise vei til gode bygg og omgivelser. I samhandling med de som bygger, myndigheter og fagmiljøer arbeider direktoratet med kunnskapsutvikling, byggregler og prosesser som fremmer kvalitet. DiBK har ca. 60 ansatte og er underlagt Kommunal- og regionaldepartementet.

I stortingsmeldingen om bygningspolitikk (Meld. St. 28 (2011-2012) *Gode bygg for eit betre samfunn*) varsler regjeringen at det skal utvikles en strategi for etablering av en framtidig plattform for hvordan næringslivet og forvaltningen kan samhandle gjennom elektroniske løsninger. Strategiarbeidet har fått betegnelsen ByggNett og Direktoratet for byggkvalitet har hovedansvar for gjennomføring av strategiarbeidet.

Målet med strategiarbeidet på sikt er å få til en forenklet og digital byggesaksprosess som omfatter hele verdikjeden fra planarbeid, bygging, rehabilitering til forvaltning av bygninger. Brukergrupper som skal oppnå nytte av denne satsningen er både innbyggere, BAE-næringen og myndighetene. På offentlig side er det i hovedsak kommunene som er målgruppen, men også de mange statlige sektormyndighetene med ansvar og interesser knyttet til byggesaker som vegmyndighet, kultur- og miljøvern og arbeidstilsyn.

Innbyggere og BAE-næringen skal på en enkel måte kunne kommunisere digitalt med offentlig sektor i byggesaker. Pilotprosjektet ByggLett er et ledd i det tidlige strategiarbeidet til DiBK. IKT-bransjen, i alt sitt mangfold, inviteres til idedugnad for å lage en fremtidsrettet løsning på et begrenset saksområde, dvs. garasjer og uthus, såkalte enkle byggesaker. Hensikten er å få gode innspill til det pågående strategiarbeidet. Dette gjelder ikke minst i forhold til mulige forretningsmodeller og krav til det offentlige bl.a. i forhold til krav om standarder og leveranse av grunnlagsdata. Hensikten er også å få laget en eller flere velfungerende løsninger som viser vei og oppleves som nyttig for både innbyggere, næringsliv og myndighet på dette området. I så måte er målet at ByggLett vil inngå som en første modul i et framtidig ByggNett.

5 Om behovet

De sentrale brukergruppene er:

- Selvbyggere
- Næringsdrivende innen bygg og anlegg (byggmestere, snekkere m. fl.)
- Kommunene
- Sektormyndigheter (bl.a. Vegvesenet, Arbeidstilsynet, SSB og Kartverket)

Nedenfor skisseres noen tanker om hvilke funksjoner som kan være nyttige for de ulike brukergruppene.

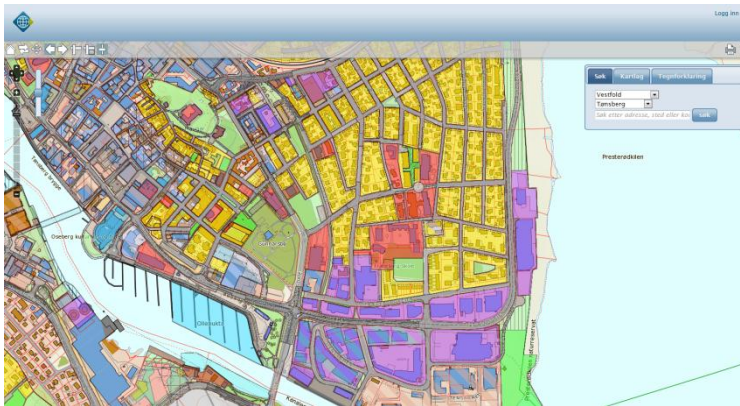

For noen kan det være aktuelt å ta i bruk 3D-modeller fra leverandører av ferdiggarasjer eller uthus som kan lastes ned via Internett. Det kan også være personer som ønsker å tegne garasjen selv og som da trenger et enkelt og brukervennlig 3D tegneverktøy. Mange er for eksempel kjent med IKEA sin kjøkkenplanlegger som har en del slike funksjoner.

Gjennom sikker pålogging bør det være mulig å få tilgang til relevant informasjon fra offentlige registre og kommunale sak-/arkivsystemer og fagsystemer. Kart, reguleringsbestemmelser og informasjon om naboer vil være sentralt. Kart som viser planformål, byggegrenser og planbestemmelser gir selve grunnlaget for hva som kan bygges. Klarer vi å få fram denne informasjonen digitalt, kan reglene sjekkes automatisk. Innhenting av nabolister automatisk er på plass allerede i dag, men her kan kvalitetssikring av utplukk være en utfordring. Nabolistene må også inneholde e-postadresser som gjør digital varsling mulig. Et digitalt svar fra nabo må kunne fungere som en kvittering.

En enkel priskalkulator kan for eksempel gi oversikt over gebyrer og andre kostnader som påløper i forbindelse med søknadsprosessen hos kommunen. Kobling mot betalingsløsning tilsvarende nettbutikker, vil også gjøre det mulig å få kjøpt nødvendig grunnlagsmateriale og betale gebyr i forbindelse med digital innsending av søknad.

Med andre ord bør alt kunne ordnes i et samlet brukergrensesnitt, uten å måtte oppsøke kommunale kontorer dersom du ikke ønsker det. Om det benyttes PC, iPad eller smarttelefon til å utføre arbeidet bør også være opp til den enkelte.

Det beste ville være om selvbyggeren også på enkel måte kan plassere modellen av sitt fremtidige uthus eller garasje i et situasjonskart for eiendommen. Det vil være besparende å få tydelig tilbakemeldinger om hvor det er best å plassere huset i forhold til regelverket bl.a. når det gjelder avstand til

nabogrense eller vei. Søker kan da velge å gjøre nødvendige justeringer som må til for å kunne sende en enkel søknad via ByggLett, og dermed unngå en mer tidkrevende dispensasjonssøknad.

Det bør være mulig å kunne følge opp hele byggesaksprosessen i samme grensesnitt, dvs. fra prosjektering og nabovarsling til vedtak og ferdigattest. Dette tilsier digital dialog med naboer og myndighetene. Gjerne også med varslinger på SMS eller kanskje en egen app for formålet?

Det er kommunenes ansvar å saksbehandle og gi tilsagn eller avslag for tiltaket. En mest mulig standardisert og effektiv digital dialog med søker bør etableres. Det er viktig at ByggLett kan bidra til forenkling, arbeidsbesparelse og god sikkerhet for saksbehandler og andre berørte i kommunen. En nøkkel til suksess i dette arbeidet er å lage gode og enkle rutiner for hva kommunen skal vurdere og hva som kan sjekkes ut maskinelt.

Målet må være å kunne få en automatisk tillatelse for saker som er i samsvar med regler og planer. Dette innebærer en innskrenkning av kommunens skjønn i mindre saker. Det bør være mulig å overføre en søknad fra ByggLett til kommunens saks og arkivsystem, samt at kommunens system melder tilbake til ByggLett med informasjon om saken, bl.a. tilsagns- eller avslagsdokumenter.

Samtidig er det viktig at grunnsystemene som digitale arkiver, avgiftssystemer og Matrikkelen i størst mulig grad blir oppdatert automatisk med utgangspunkt i relevant informasjon fra søknaden. Disse systemene danner igjen grunnlag for gjenbruk av data i eventuelle løsninger for utlevering av data til bl.a. ByggLett, saksinnsyn på web som kommunen har etablert og KOSTRA-rapporter til SSB, (se: <http://www.ssb.no/kostra/>) .

Det kan være uthus eller garasjer som berører andre sektormyndigheters ansvarsområde. Dette kan bl.a. være vegmyndighet, kulturminne - og miljømyndighet eller Arbeidstilsynet. For garasjer kan for eksempel avstand til veg og avkjørsel måtte sjekkes ut mot Vegloven sine krav. For den som skal søke vil det være besparende og kunne håndtere søknad bl. a. til Vegvesenet i samme brukergrensesnitt.

Det vil også være praktisk at tilsagn eller avslag kommer i søkerens digitale postkasse, eventuelt også med en varslings på SMS eller andre kanaler. For søkeren som nå skal over i den utførende fasen vil det være fint om de krav til oppfølging og rapportering som myndighetene har for den videre prosessen, eksempelvis. ferdigattest, er mest mulig enkelt og pedagogisk tilrettelagt med f. eks. preutfylling, sjekklister og avkrysningsbokser – gjerne med illustrasjoner der det kan bidra til å gjøre det effektivt og oversiktlig for den som ikke er profesjonell i dette faget.

6 Organisering

ByggLett-prosjektet er underlagt Avdeling for bygg og byggeprosesser v/ avdelingsdirektør Ketil Krogstad, DiBK. Det løpende arbeidet i prosjektet blir gjennomført av DiBK. Tore André Sines fra Leverandørutviklingsprogrammet bistår med prosesstøtte innen innovativ anskaffelse.

I tillegg er det etablert en ekstern prosjektgruppe med følgende medlemmer:

- Nils Jørgen Brodin, Byggmesterforbundet
- GIS-koordinator Odd Arne Bakke Ludviksen, Larvik kommune
- Spesialrådgiver Anne Mette Dørum; KS
- Organisasjonsrådgiver Kjell Gaute Grude, Kommunalteknisk forening/Asker kommune
- Avdelingsdirektør Kåre Kyrkjeeide, Kartverket
- Bygningssjef Paul Paulsen, Stavanger kommune

7 Om pilotprosjektet

Tentativ plan

Aktivitet	Tid	Aktivitetssomfang
Formell oppstart	06.12.12	
Dialogkonferanse – veiledende kunngjøring Doffin	20.02.13	4 uker
Dialogkonferanse (se invitasjon i eget vedlegg)	20.03.13	
Plan- og designkonkurranse – utlysning	30.04.13	6 uker
Plan- og designkonkurranse – innlevering	14.06.13	
Formell kåring av vinner/e	01.09.13	
Tre alternative løp avhengig av resultatene fra plan- og designkonkurransen:		
Alt. 1: Ordinær anskaffelse basert på ideer fra plan- og designkonkurransen		
Alt. 2: Utvikling og testkjøring av en eller flere prototyper		
Alt. 3: OFU-prosjekt el. i samarbeid med f.eks. Innovasjon Norge (ev. for deler av fremtidig løsning)		
Beslutning om hvilke(t) alternativ(er) som velges	01.09.13	
Arbeidet med å iverksette valgt(e) løsning(er) Starter	15.09.13	

8 Dialogkonferansen

Se program i eget dokument